

Obsah

Úvod a poděkování		7
1	Organizační struktura transplantačního programu v České republice	9
1.1	Koordinační středisko transplantací	9
1.2	Transplantační centrum FN Olomouc	10
1.2.1	Historie Transplantačního centra FN Olomouc	12
1.2.2	Poslání Transplantačního centra FN Olomouc	13
1.2.3	Organizační struktura Transplantačního centra FN Olomouc	13
1.2.4	Úkoly Transplantačního centra FN Olomouc	14
1.2.5	Spolupracující pracoviště Transplantačního centra FN Olomouc	14
2	Definice klíčových pojmů	16
3	Historie transplantační medicíny	19
3.1	Období mýtů	19
3.2	Definice smrti mozku v kontextu historie	19
3.3	Transplantace a odběry orgánů v průběhu času	20
3.4	Transplantace v ČSSR a v ČR	23
3.5	Historické milníky transplantační medicíny	24
4	Právní aspekty transplantační medicíny	25
4.1	Zákony a směrnice se zaměřením na transplantační medicínu – aktuálně platné v České republice	26
4.1.1	Zákon 285/2002 Sb., o darování a odběrech tkání a orgánů (transplantační zákon)	26
4.1.2	Vyhlášky k transplantačnímu zákonu	27
4.1.2.1	Vyhláška 111/2013 Sb., o stanovení požadavků na vytvoření pracovních postupů pro zajištění systému jakosti a bezpečnosti lidských orgánů určených k transplantaci	27
4.1.2.2	Vyhláška 114/2013 Sb., o stanovení bližších podmínek posuzování zdravotní způsobilosti a rozsahu vyšetření žijícího nebo zemřelého dárce orgánů pro účely transplantací (vyhláška o zdravotní způsobilosti dárce orgánů pro účely transplantací)	27
4.1.2.3	Vyhláška 115/2013 Sb., o stanovení specializované způsobilosti lékařů zjišťujících smrt a lékařů provádějících vyšetření potvrzující nevratnost smrti pro účely odběru tkání nebo orgánů určených pro transplantaci (vyhláška o specializované způsobilosti lékařů zjišťujících a potvrzujících smrt pro účely transplantací)	28
4.1.2.4	Vyhláška 434/2004 Sb., o podrobnostech rozsahu a obsahu povinně uváděných dat do Národního registru osob nesouhlasících s posmrtným odběrem tkání a orgánů	29
4.1.3	Zákon 296/2008 Sb., o zajištění jakosti a bezpečnosti lidských tkání a buněk určených k použití u člověka a o změně souvisejících zákonů (zákon o lidských tkáních a buňkách)	29
4.1.4	Zákon 372/2011 Sb., o zdravotních službách a podmínkách jejich poskytování	29
4.1.5	Směrnice EU 2010/53, o jakostních a bezpečnostních normách pro lidské orgány určené k transplantaci	29
4.1.6	Další právní předpisy zmiňující transplantační problematiku	29
5	Dárce orgánů	30
5.1	Zemřelý dárce orgánů	31
5.1.1	Smrt (exitus letalis) a smrt mozku	31
5.1.2	Zjišťování smrti v případech prokazování smrti mozku – DBD	33
5.1.3	Zjišťování smrti v případech prokazování zástavy srdce a oběhu – DCD	34

5.2	Péče o zemřelého dárce orgánů	35
5.2.1	Dárce s nevratnou ztrátou funkce celého mozku, včetně mozkového kmene – DBD	35
5.2.2	Dárce s nevratnými známkami zástavy krevního oběhu – DCD	38
5.3	Žijící dárce	39
5.3.1	Příprava žijícího dárce k odběru orgánu – ledviny	39
6	Odběr orgánů	42
6.1	Role koordinátora před a během odběru orgánů	42
6.2	Odběr orgánů od zemřelého dárce	43
6.3	Odběr orgánu od žijícího dárce – ledviny	45
7	Prezervace orgánů	47
7.1	Prezervační roztoky – historie	48
7.1.1	Eurocollins	48
7.1.2	Custodiol – HTK (histidin-tryptofan-glutarát)	49
7.1.3	Viaspan – UW (University of Wisconsin roztok)	49
8	Transplantace ledviny	50
8.1	Transplantace ledviny od zemřelého dárce	50
8.2	Transplantace ledviny od žijícího dárce a příprava příjemce	51
8.2.1	Příprava příjemce	51
8.2.2	Transplantace ledviny od žijícího dárce	52
9	Imunosupresiva	53
9.1	Skupiny imunosupresiv	54
9.1.1	Kortikoidy (CS)	54
9.1.2	Antiproliferační látky	55
9.1.2.1	Azathioprin (AZA)	55
9.1.2.2	Mykofenolát mofetil (MMF)	55
9.1.2.3	Cyklofosfamid (CP)	55
9.1.2.4	Metotrexát	55
9.1.3	Kalcineurinové inhibitory	55
9.1.3.1	Cyklosporin A (CSA)	55
9.1.3.2	Takrolimus (FK 50)	56
9.1.3.3	mTOR	56
9.1.3.4	Sirolimus (rapamycin)	56
9.1.4	Anti-T a anti-B lymfocytární protilátky (monoklonální protilátky)	56
9.1.4.1	Basiliximab	57
9.1.5	Polyklonální protilátky	57
9.1.5.1	Antithymocytární globulin (ATG)	57
10	Vliv pandemie SARS-CoV-2 na transplantace orgánů	58
	Zkratky	59
	Přílohy	61